

Breidt de halsbandparkiet zich uit buiten de Randstad?

André van Kleunen, Sovon Vogelonderzoek Nederland

Introductie

De halsbandparkiet is één van de meest bekende vogelexoten van Nederland, mede door zijn talrijke voorkomen in stedelijk gebied (maar dan 10.000 vogels). Na een jarenlange toename stagneerden de aantallen plotseling vanaf 2011 (zie de eerdere bijdrage over deze soort in Kijk op Exoten nummer 12). Was dit een tijdelijk verschijnsel? En hoe zit het met de uitbreiding van de soort, heeft deze zich inmiddels buiten de Randstad gevestigd?

Aantalsontwikkeling

Tussen 2000 en 2010 nam de halsbandparkiet met zo'n 20% per jaar toe in aantal. Toen begon de toename te haperen tot en met 2013. Dit viel samen met een periode met wat koudere winters. In 2014 en 2015 werd de groei weer opgepakt. Opvallend is dan weer dat de aantallen in 2016 op grond van voorlopige resultaten nauwelijks lijken te zijn gegroeid, zonder dat er een koude winter aan is vooraf gegaan. Het lijkt er op dat de groei van de populatie in delen van de Randstad die al geruime tijd geleden gekoloniseerd zijn door de soort, begint af te vlakken. Verdere populatiegroei zou vooral mogelijk zijn in recent gekoloniseerde gebiedsdelen, zoals aan de rand van het verspreidingsgebied in de Randstad, of van nog te koloniseren gebiedsdelen.

Verspreidingsontwikkeling

Tegenwoordig is er, zoals eerder beschreven in Kijk op Exoten 3, een vrijwel aaneengesloten broedverspreiding in de Randstad en inmiddels ook in enkele regio's die daar tegen aan liggen. Zo strekt de verspreiding zich noordelijk uit tot Castricum en Purmerend, in het oosten tot Nieuwegein, Bunnik en Zeist en zuidelijk tot in de Hoekse Waard. Daarbuiten broedt de soort inmiddels vrij zeker in Vlissingen-Middelburg, waar recent tot vijf vogels zijn gezien, in Tilburg en in de omgeving van Hoogwoud (NH) (1 paar).

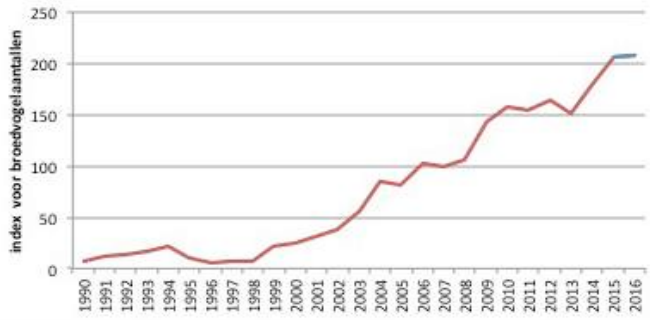
Buiten deze broedverspreiding die zo'n 134 atlas-blokken (5x5 km) beslaat volgens www.vogelatlas.nl, is de soort op Waarneming.nl in 2016-2017 uit nog eens 132 atlasblokken

Halsbandparkieten inspecteren nestgaten.
(Foto: Hans Schekkerman)

gemeld, verspreid over alle provincies in het land. Een nadere check leert dat het in de meeste gevallen gaat om eenlingen die (mogelijk) tijdelijk aanwezig zijn.

Echter, uit sommige gebieden buiten de Randstad is de soort uit meerdere jaren gemeld, overigens zonder dat (waarschijnlijk) broeden is aangetoond. Het gaat om eenlingen in Assen, Lelystad, Nijmegen, Wageningen, Tiel, Terneuzen. Op sommige plaatsen gaat het om meerdere vogels Groningen (maximaal 3), Leeuwarden (4), Zwolle (4), Enschede (2), Almere (2), Leerdam (2), Culemborg (2) en Hardinxveld-Giessendam (6) en tenslotte in de omgeving van Eindhoven-Veldhoven ging het in 2016 al om 13 exemplaren.

Geïndexeerde aantalsontwikkeling halsbandparkiet als broedvogel in Nederland. (Bron Sovon & Netwerk Ecologische Monitoring; 2016 betreft voorlopige index op basis van het Meetnet Urbane Systemen)

De historie heeft laten zien dat de halsbandparkiet vaker ergens opduikt en dan vrij snel weer verdwijnt. Gezien het grote aantal waarnemingen buiten het verspreidingsgebied van de Randstad, waarvan sommige dus meerjarig en betrekking hebbende op meerdere vogels, is het evenwel mogelijk dat er andere vestigingen aanstaande zijn.

Intrigerend is of dit grote aantal waarnemingen buiten het verspreidingsgebied in de Randstad het gevolg is van nieuwe ontsnappingen van kooi-/volièrevogels, en/of dat er sprake is van zwervers uit de Randstad of wellicht uit de snel groeiende broedkernen over de grens in België waar de soort is opgerukt tot Antwerpen, of oostelijk van ons in het Roergebied waar de soort westelijk tot in Düsseldorf zit.

Halsbandparkieten tellen

We willen de ontwikkelingen in de aantallen en de verspreiding van de halsbandparkiet in Nederland goed blijven volgen. We volgen de aantalsontwikkeling met het Broedvogelmonitoringproject en het Meetnet Urbane Systemen.

Via deze links kunt u zien hoe u daaraan mee kunt doen.

<https://www.sovon.nl/nl/BMP>

<https://www.sovon.nl/nl/MUS>

Volgen van de verspreiding

We zijn geïnteresseerd in de mogelijke uitbreiding van de soort. In het bijzonder waarnemingen die wijzen op broeden buiten het verspreidingsgebied in West-Nederland kunt u doorgeven op:

<https://www.sovon.nl/nl/content/losse-meldingen-broedvogels>

Losse meldingen van halsbandparkieten kunt u doorgeven op de websites voor natuurwaarnemingen:

Telmee.nl en Waarneming.nl.